

SAYI:24 EYLÜL 2025

MUVAKKİT

Aylık Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi

Ben de gülemedim
yalan dünyada!

Neset ERTAŞ

KALEM GİBİ İNCE, AŞK GİBİ DERİN: CEMAL SAFİ / **ESRA MOLLA ÇETİN** - BOZKIR'IN TEZENESİ
TÜRKÜLERDE YAŞAYAN EFSANE: NEŞET ERTAŞ / **İREM NİSA ERBAKAN** - KELEBEK GİBİ KISA SÜREN HAYATIN ŞAIRİ RÜŞTÜ
ONUR / **TAYYİBE DUYGU SAÇAR** - TARİHTE BUGÜN - DİZELERDE YAŞAYAN BİR ÖMÜR: ATAOL BEHRAMOĞLU / **FATMA TECİRLİ** -
ROSA PARKS: SESSİZ BİR 'HAYIR'IN YANKISI / **ARİFE SALMAN** - ACI, AŞK VE MÜCADELE DOLU BİR GENÇLİK HİKÂYESİ / **ASUDE**
YILMAZ - RENKLERLE DUYGUYU YANSITAN TRAJİK DEHA: VINCENT VAN GOGH / **İREM NİSA BİLGİÇ**

İÇİNDEKİLER

EYLÜL 2025

SAYI: 24

AYLIK KÜLTÜR SANAT
VE EDEBİYAT DERGİSİ

Aylık süreli yayın

Yayın Sahibi:
ASTRO MEDYA
Yazı İşleri Müdürü

Esra Molla Çetin

Tasarım

Esra Molla Çetin

Dilek Gün

Funda Öztürk

Muhabir

Dilek Gün

Editörler

Arife Salman

Dilan Çetinkaya

Fatma Tecirli

T. Duygu Saçar

İrem Nisa Bilgiç

Adres:

Yeni İstanbul Caddesi Kosova Mahallesi

228/B Selçuklu / KONYA 42100

İletişim:

0(332) 408 24 55

iletisim@muvaakkitdergisi.com

Basım yeri:

KONMATSAN OFSET MATBAA AMBALAJ

Fevzi Çakmak Mah. Gülistan Cad. 120 P

Karatay/KONYA - Tel: 05373725742

MUVAKKİT dergisindeki
tüm yazı ve çizimlerin
yayın hakkı saklıdır.

03

**KALEM GİBİ İNCE, AŞK GİBİ
DERİN: CEMAL SAFİ**

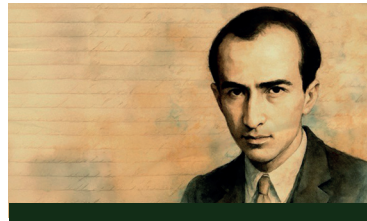
Arabeskten Türk sanat müziğine,
oyun havasından fanteziye kadar
pek çok türde yaklaşık 150 şiiri
bestelendi.

05

**TÜRKÜLERDE YAŞAYAN
EFSANE: NEŞET ERTAŞ**

Bozkır'ın bağrından yükselen; Anadolu'nun
kederini, sevincini, hüznünü ruhundan
bir parça haline getirmiş, sazının tellerine
dokunmuş usta ozan Neşet Ertaş...

09

**KELEBEK GİBİ KISA SÜREN
HAYATIN ŞAİRİ RÜŞTÜ ONUR**

Sadece üç yıl şiir yazdı; 72 şiirle
edebiyatımıza dokundu. Onun
mısraları, zamanın bile silemediği
bir hüznün ve güzellik taşıyor.

12

**DİZELERDE YAŞAYAN BİR
ÖMÜR: ATAOL BEHRAMOĞLU**

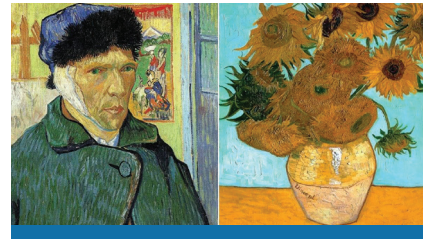
"Her şey şiirdir" diyerek yaşamı
kelimelerle ören Ataol Behramoğlu,
hem bir şair hem de insan haklarının ve
özgürlüğün yılmaz savunucusu oldu.

15

**ROSA PARKS: SESSİZ BİR
'HAYIR'IN YANKISI**

Montgomery'de bir otobüs
koltuğunda sessizce "hayır" diyen
Rosa Parks, milyonlarca insanın
yolunu açtı.

19

**RENKLERLE DUYGUYU
YANSITAN TRAJİK DEHA**

Vincent van Gogh, renklerin ve fırça
darbelerinin gücünü kullanarak
insan ruhunun derinliklerini resmetti;
eserleri hâlâ sanat dünyasına ilham
vermeye devam ediyor.

Editörden...

Esra Molla Çetin

Muvakkit Dergisi 2 yaşında

Bu sayımızla birlikte 2. yılımızı kutluyor, kültür, sanat ve edebiyat yolculuğumuzu sizlerle paylaşmanın gururunu yaşıyoruz. Bu özel sayımızın kapağını, Türk halk müziğinin efsanesi Neşet Ertaş'a ayırıyoruz. Bozkırın türkülerini yüreğine işleyen Ertaş, sadece bir halk ozanı değil; hayatın, aşkın ve emeğin sesi olmayı başaran bir kültürel miras taşıyıcısıdır. Onun müziği ve yaşamı, bu sayının ruhuna ilham veren önemli bir odağı oluşturuyor; eserleri ve sözleri, halk müziğinin evrensel dilini ve derin duygusunu hatırlatıyor.

İçerikte edebiyatın farklı tonlarını da bulacaksınız. Cemal Safi'nin şiirleri, insan ruhuna dokunan yoğun ve lirizmi yüksek bir deneyim sunarken, Rüştü Onur'un yaşamla kurduğu özgün diyaloglar günümüz dünyasında anlam arayışını yeniden düşündürüyor. Ataol Behramoğlu'nun şiirlerinde ise kelimeler, hem bireysel hem toplumsal hafızayı kucaklayan birer köprüye dönüşüyor.

Bu sayıda edebiyatın yanı sıra direnişin simgesi Rosa Parks'ı da sayfalarımıza taşıdık. Cesareti ve kararlılığıyla tarihe kazınan Parks, yalnızca Amerika'nın değil, tüm dünyanın adaletsizliğe karşı verdiği sessiz ama güçlü mücadeleyi hatırlatıyor.

Okuma köşemizde, Sabahattin Ali'nin Kuyucaklı Yusuf romanının bir incelemesini sunuyoruz. Ali'nin karakterleri ve toplumsal tasvirleri, hâlâ günümüz okurunda güçlü bir yankı bırakıyor.

Sanatın evrensel dilini de unutmadık. Van Gogh'un ikonik Sargılı Kulaklı Portresi, renklerin ve fırça darbelerinin ardında yatan psikolojiyi gözler önüne seriyor; bize sanatın hem kişisel hem toplumsal bir ifade biçimi olduğunu hatırlatıyor.

Bu sayımız, Neşet Ertaş'ın müziğinden Cemal Safi'nin şiirine, modern şiirden direniş öykülerine ve evrensel sanat eserlerine uzanan geniş bir yelpazeyi sizlerle buluşturuyor. Her sayfa, hem geçmişin izini sürüyor hem de bugünle kurulan bağları güçlendiriyor. İki yıllık yolculuğumuzda bizimle olduğunuz için teşekkür ediyor, sizleri bu yeni sayıda da sanat ve edebiyat dolu bir yolculuğa davet ediyoruz.

Sanatla ve edebiyatla kalın. İyi okumalar...

Kalem Gibi İnce, Aşk Gibi

Cemal Safi

Cemal Safi için şiir bir tercih değil, bir zaruretti. O, aşkı sadece yaşayan değil; onu şekillendiren, tanımlayan, kelimelere nakşeden bir gönül ustasıydı. Türkçenin musikiye dönüşen sesiydi Cemal Safi. Şiiri sadece dizeye dökülen kelimeler olarak görmekten öte, insan ruhunun suskun çığlıkları olarak görürdü.

O suskunlukların en derinlerini dillendirdi, aşkın tek hecesi oldu.

1938'in Ekim ayında, Samsun'un hüzün kokan rüzgarlarında açtı gözlerini dünyaya. Babası Mehmet Bey, annesi Ayşe Hanım; Anadolu irfanının mütevazı temsilcileriydi. İlkokulu Sakarya'da, sanat okulunu ise Samsun'da torna-tesviye bölümünde tamamladı. Ama o hiçbir zaman tornanın başında kalmadı. Gönülünün talaşlarını silkeledi ve şiirin atölyesine sığındı.

"Torpido gözünde edebiyat kitaplarım vardı. Kendi kendimi yetiştirdim. Okul bana bu kadarını veremezdi."

Hayat okulunun ön sıradaki öğrencisiydi. Şiiri yalnızca yazmaz, yaşardı. Rüyalarında bile dizelere uyanırdı. Öyle bir tutkuydu ki bu, gecenin en koyu vaktinde kalemmini eline aldırırdı ona. Aşkın sesiyle uyanır, ayrılığın soluğunda yazardı.

Henüz 11 yaşında vezinsiz, hecesiz, ama yürekten bir şiirle tanıştı kalemi. Şiir onun kaderiydi. Çevresi gülümsedi, kimileri alay etti, ama o içinden taşanı durduramadı:

*"Yazmakta epeyce olmuşum mahir,
Yalan yanlış düzme beyitte sair..."*

Şiiri teknik değil, kalpten bir mesele olarak görürdü. Her kelimeye dokunur, her deyiimi bir çiçek gibi evirip çevirir, kokusunu kalemine sinmiş duygularla verirdi. Bu yüzden onun şiirleri yalnızca okunmaz, hissedilirdi.

"Şair fazla duyan adamdır, fazla işiten adamdır."

bi Derin:

Tercüman olarak gelmiştir gönüllere..."

Cemal Safi'ye göre aşk; bir savaştı, ama bu savaş kalple aklın arasındaydı. *"Aşk, aklın kalbe karşı mağlubiyetidir."* derdi. İşte o mağlubiyetin galibi olarak geçti satırlara. Kendinî tanıdığı gün, aşkı tanıdı. Aşkı tanıdığı gün, kelimelere hükmetti. Cemal Safi'nin kaleminden çıkan şiirler, yalnızca kitap sayfalarında kalmadı. Onlarca eseri besteye dönüştü. 150'den fazla şiiri bestelendi; bunların 75'i Orhan Gencebay'ın notasına düştü. "Ayşen", "Ya Evde Yoksan", "Rüyalarım Olmasa" gibi parçalar, milyonların gönlünde taht kurdu. "Ayşen" in hikâyesi bir aşk romanı kadar trajik, bir ağıt kadar hüznüydü. Bir yeğenin, çocukluktan gençliğe uzanan ve yarım kalan aşkının üç gecelik sohbetinde doğan bu şiir, üç gün süren bir kalp sancısıyla yazıldı:

"İlkbahar, yaz derken hazanım soldu. Kalp gözüm, ellere bakar, kör oldu..."

"Ya Evde Yoksan" ise bir akşam vakti, pencereden dışarı bakan şairin göz göze geldiği ıslak ve bitkin bir adamın hikâyesiydi. Belki deli, belki aşık... Ama her hâlükarda bir bekleyendi o. Ve beklemek, şiirin en ağır yüküdür.

"İçim ürperiyor... ya evde yoksan..."

Cemal Safi, şiirle aşkı birleştirip yalnız kalpleri iyileştirdi. Ama kalemi yalnız aşka dair değildi. Ayrılık da, özlem de, beddua da vardı onun dizelerinde. "Muhtaç Ol", "Ciğerin Yansın", "Dönüşün Olmayan Gidişin Olsun" gibi şiirlerde, sevdanın gölgesinde büyüyen öfkeyi de dillendirdi. Fakat bu öfke bile edep yüklüydü; zira onun kalemi, hiçbir zaman nobran olmadı.

Cemal Safi'nin şiirlerinde sıkça yer alan temalardan biri de nikâhtı. Fakat onun

şiirindeki nikah, sadece resmi bir akit değil; gönül, aşk ve vicdan nikahıydı.

"Sevgisiz evlilik hatadır bence" diyerek aşkın kutsiyetine dikkat çekerti.

Ancak onun kalemi yalnızca beşeri aşka değil, ilahi aşka da uzandı. "Efendim" ve "Senin Üstüne" adlı naatları, Peygamber sevgisinin mısralara dökülmüş haliydi. Her dizesi dua, her kıtası secde gibiydi. Bu şiirlerde Mevlâ'ya, Resul'e, aşka adanmış bir ömür vardı.

Ayrıca onun kalemi toplumun nabzını da tuttu. "Gelin Birlik Olalım" adlı şiiri, kardeşliğe, birliğe, barışa çağırıyordu. Mezhep, etnik köken gibi suni ayrımlara inat, Anadolu irfanını seslendirdi:

"Hangimizin ecdadı feda olmadı yurda? Hangi bahçeden bir gül solmadı bu uğurda?"

Ve bir şiir vardı ki, her dizesi evlatlık pişmanlığının haykırışıydı: "Anladım Baba". Bir babaya gecikmiş bir özür, içe işleyen bir veda...

"Sensiz tebessüm bile zor güç, anladım baba."

Cemal Safi, aşkın güldüren yanını da, yakan tarafını da anlatmayı bildi. Hem kederin şairiydi, hem neşenin bestekârı. Şiirleri arabesken Türk sanat müziğine, oyun havasından fanteziye kadar birçok türde hayat buldu. O, kelimeleriyle sazı konuşturdu. 2017'de hastaneye kaldırıldığında, sevenlerinin dualarıyla doldu odası.

Ancak hayat, tıpkı şiirlerindeki gibi nazlı bir sevgiliydi; tutunamadı. Uzun bir tedavi sürecinin ardından, 17 Nisan 2018'de, bu dünyaya son dizesini yazdı. Ama onun sesi, hâlâ her aşk itirafında, her yalnız gecede, her ayrılık gözyaşında yankılanıyor. Onun şiirleri, bir milletin duygular atlasına dönüştü. Onun dizeleri, aşkın en saf, en incelikli tanımı olarak kaldı belleğimizde. Ve o, arkasında yalnızca şiirler değil; aşkla yıkanmış bir ömür ve Türkçeye sevdalı bir kalp bıraktı...

**"Şiir yazmak
insanı şair
yapmaz. Şair,
şiirin peşinde
yılmadan koşan
kişidir."
Cemal Safi**

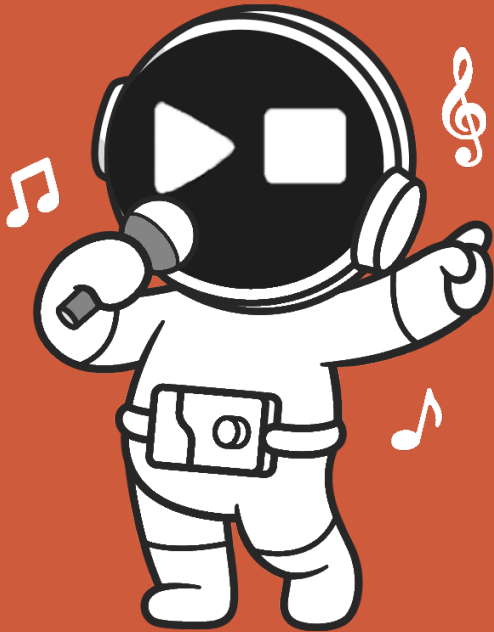
ESRA M. ÇETİN

Bozkır'ın Tezenesi Neşet Ertaş

*Bozkırın Tezenesi
Neşet Ertaş,
Anadolu'nun
kederini ve
sevincini sazına
ve sözlerine
yansıtarak usta bir
ozan olarak müzik
tarihine iz bıraktı.*

İREM ERBAKAN

Bozkır'ın bağrından yükselen; Anadolu'nun kederini, sevincini, hüznünü ruhundan bir parça haline getirmiş, sazının tellerine dokumuş usta ozan Neşet Ertaş, müzisyen değil aynı zamanda bir gönül adamıydı. Halkın kulağı, toplumun duygusal simgesi haline gelmiş sanatçı yalnızca sesiyle değil kelimeleriyle Anadolu insanına, halkın kalbine ayna tutabilen bir sanatçıydı. 1938 yılında Kırşehir'in Abdallar (Kırtallar) köyünde dünyaya gelen Neşet Ertaş, Türkmen-Abdal müziği ve bozlak geleneğinin unutulmaz temsilcilerinden biri oldu. Saz ustası Muharrem Ertaş ile Döne Ertaş çiftinin yedi çocuğundan ikincisi olarak hayata gözlerini açan Ertaş, müzikle tanışmasını babasının sanat yolculuğuna borçlu kaldı.

Köyün tamamının Abdal nüfusundan oluştuğu bu ortamda büyüyen Ertaş, çocukluk yıllarını melodiler ve saz sesiyle iç içe geçirdi. Bu yıllar, onun müzikal kimliğinin temellerini attı ve ilerleyen yıllarda Anadolu'nun sesi olarak hafızalara kazınmasını sağladı. Halk arasında "Muharrem Usta" olarak bilinen babasının öncülüğünde köy düğünlerine katılan küçük Neşet, zil ve darbuka çalarak ritim duygusunu geliştirdi. Babasının söylediği bozlakları dinleyerek ve sazının tellerinde kendinî ifade ederek Anadolu ruhunu benimseyen usta, sanat hayatına oldukça erken yaşlarda adım attı. Sekiz yaşında ailesiyle birlikte İblikli köyüne

taşınan Neşet Ertaş, burada da müzikten kopmadı. Babası sayesinde dönemin üstatları Küçük İbo ve Şemsi Yatsıman ile tanıştı; ancak kendi ustasının her zaman babası olduğunu ifade etti. Böylece Anadolu'nun derin kültürel mirasını hem öğrenen hem de yaşatan bir yolculuk başlamış oldu.

12 yaşında annesini kaybeden Ertaş, çocuk yaşta derin bir üzüntü yaşadı ve bu acı, halkın kalbinde yer eden "Neredesin Sen" adlı parçasının dizelerinde hayat buldu: "Boynu bükük bir garibim, yüzüm gülmüyor, Göğnüm hep seni arıyor, neredesin sen? Neredesin sen?"

Küçük yaşta öksüz kalan sanatçı, annesinin vefatından sonra babası ve kardeşleriyle göçebe bir hayat sürdü. Bu nedenle okul hayatı olmadı ve öğrenimini hayatın kendisi üzerinden aldı. Babası Muharrem Ertaş'ın Yozgat'ın bir köyünden Arzu Hanım ile ikinci evliliğini yapmasının ardından bir süre bu köyde kalan Ertaş ailesi, usta ozanın sanat yolculuğunun temellerini attığı ortam oldu. Neşet, kendi çabasıyla keman ve bağlama çalmayı öğrenerek sazını ustalıklı kullanmayı başardı. Babasıyla birlikte köy düğünlerine katılarak türküler söylemeye başladı ve geçimlerini bu şekilde sürdürdü. Ertaş, "Babam ve ben aynı ruhun insanlarıyız" diyerek babasının sanat ve hayat üzerindeki etkisini vurguladı. Ona göre asıl öğretmen hep babasıydı; Muharrem Usta sazi öğretirken, hayat ise türkü sözlerini öğretmiş, Neşet'i Anadolu'nun derin kültürel mirasına bağlamıştı.

Türkülerde Yaşayan Efsane:

14 yaşında geçimini sağlamak için İstanbul'a giden Neşet, burada çeşitli işlerde çalışmaya başladı. Ancak tüm bu yoğun çabalarına rağmen sazını ve türkülerini bırakmadı, sesiyle dinleyenlerin gönlünü mest etmeye devam etti.

"Garip" mahlasını kullanan usta, 1950'li yılların başında TRT Ankara Radyosu'nda canlı yayımlanan "Yurttan Sesler" programında, "Geleli Gülmedim Ben Bu Cihanda" adlı bozlağı tek başına çalıp söyledi ve böylece ülke genelinde tanınmaya başladı. Neredeyse yirmi yıl boyunca Ankara Radyosu'na davet edilen Neşet Ertaş, "misafir mahalli sanatçı" olarak türkü bantları hazırladı ve sanatını geniş kitlelere taşıdı.

*Geleli gülmedim ben bu cihanda
Cektiğim ah ile zardır yareden
Giriftar olmuşum bunca isyana
Cektiğim ah ile zardır yareden*

Yıllar geçtikçe, Ertaş çalıştığı müzik şirketinde dikkat çekmeye başladı. Şirket sahibi Kadri Şençalar tarafından beğenilen sanatçı, 1957 yılında "Neden Garip Garip Ötersin Bülbül" adlı ilk plağının yayımlanmasına öncülük etti. 19 yaşındayken doldurduğu bu plağın ilk kayıtları babası Muharrem Usta'ya ait türkülerden oluşuyordu.

*Neden garip garip ötersin bülbül
Yoksa sen de bahtı karalı mısın
Durmaz feryad edip coşarsın bülbül
Sende benim gibi yaralı mısın*

*Bu derdin elinden kaldım biçare
Aradım derdime bulamadım çare
Yüreğimde vardır bilinmez yare
Sende yüreğinden yaralı mısın*
Babasıyla aynı ruhu, merhameti ve duyguları paylaştığını her zaman vurgulayan Ertaş, İstanbul sokaklarında iki yıl daha derin izler bırakarak müzik yolculuğunu sürdürdü. Ardından hikâyesini Ankara'da devam ettirmeye karar verdi.

Burada "Bozkır'ın Tezenesi" olarak bilinen sanatçı, ilk konser turnelerine çıktı. Başlangıçta farklı türlerdeki oyuncu ve müzisyenlerle sahne alan Ertaş, daha sonra solo konserlerle Türkiye'nin pek çok il ve ilçesinde izleyicileriyle buluştu.
*Hep sen mi ağladın hep sen mi yandın
Bende hiç gülmedim yalan dünyada
Sen beni gönlünce mutlumu sandın
Ömrümü boş yere çalan dünyada*

1962 yılında vatani görevini yapmak üzere İzmir'in Narlıdere ilçesine giden Neşet Ertaş, askerlik sonrası Ankara'ya dönerek Tavşancı lakabıyla tanınan Hüseyin Koluman ile tanıştı. Koluman, Ertaş'ı öyle benimsedi ki, önce saz dükkanına ortak yaptı, ardından tüm işletmeyi Ertaş'a devretti.

Usta sanatçı, neredeyse yakınına uğrayan herkesin gönlünde özel bir yer edindi. Plakları ve konserleriyle tanınan Ertaş, saz dükkanına ziyarete gelen Bolulu Leyla Hanım ile kısa süre içinde evlendi; çiftin iki kızı ve bir oğlu dünyaya geldi. Ancak evlilik yalnızca yedi yıl sürdü. Bu dönemin izlerini taşıyan "Cahildim Dünya'nın Rengine Kaldım" türküsünü besteleyen Neşet Ertaş, duygularını müziğe dönüştürerek Anadolu'nun derin ruhunu bir kez daha yansıttı.

*Cahildim dünyanın rengine kandım
Hayale aldandım boşuna yandım
Seni ilelebet benimsin sandım
Ölürüm sevdiğim zehirim sensin
Evvelim sen oldun ahirim sensin*
1969 yılında Yugoslavya'da kendisine "Bozkır'ın Tezenesi" lakabı takılan Neşet Ertaş, bu unvanı daha sonra Bayram Bilge Tokel'in belgeselinde de kullanmıştır. 1976 yılında sahnede parmaklarına felç inen sanatçı, tedaviye yanıt bulamayınca ve işsiz kalınca 1979 yılında abisinin yanına Almanya'ya gitti. Burada 2003 yılına kadar yaşamını sürdüren Ertaş, bu süreçte yaklaşık 20 kaset çıkararak müzik kariyerini devam ettirdi ve Anadolu'nun bozlak geleneğini Avrupa'ya taşıdı. Sanatçı, Harbiye Açık Hava Tiyatrosu'nda

sahne aldıktan sonra Türkiye'ye dönmeye karar verdi. Dönemin Cumhurbaşkanı tarafından kendisine Devlet Sanatçısı unvanı verilmek istense de, Neşet Ertaş "Ben yalnızca halkın sanatçısıyım" diyerek bunu kabul etmedi.

Sanat hayatı boyunca halkla kurduğu güçlü bağ sayesinde 2006 yılında TBMM Üstün Hizmet Ödülü'nü almış, 2009 yılında ise UNESCO tarafından "Yaşayan İnsan Hazinesi" olarak kabul edildi.

25 Eylül 2012'de mesane kanserinden hayatını kaybeden Bozkır'ın Tezenesi Neşet Ertaş, geride unutulmaz bir miras bıraktı. Cenazesine siyasiler, sanatçılar ve devlet adamları katıldı; halk, ülkenin dört bir yanından gelen binlerce kişiyle usta sanatçıyı son yolculuğuna uğurladı. Naaşı, babasının ayak ucuna defnedildiği Bağbaşı Mezarlığı'na gömüldü.

Yoksulluk, gurbet ve hastalıklarla mücadele eden Neşet Ertaş, her türküsüyle bir kültürü, her sözüyle bir vasiyeti halkına bıraktı. Belgesellere, filmlere ve makalelere konu olan usta, türkülerde yaşamaya devam eden, sazın tellerinden yürekleri titreten bir ozandı. Neşet Ertaş, sadece türkü söyleyen değil, bizzat türkü olan bir halk sanatçısı olarak Türk müziğinin efsaneleri arasında yer aldı.

AH YALAN DÜNYA

Hep sen mi ağladın hep sen mi yandın
Bende gülemedim yalan dünyada
Sen beni gönlünce mutlu mu sandın
Ömrümü boş yere çalan dünyada

Ah yalan dünyada yalan dünyada
Yalandan yüzüne gelen dünyada

Sen ağladın canım ben ise yandım
Dünyayı gönlümce olacak sandım
Boş yere aldandım boş yere kandım
Rengi gönlümde solan dünyada

Ah yalan dünyada yalan dünyada
Yalandan yüzüne gelen dünyada

Bilirim sevdiğim kusurun yoğdu
Sana karşı benim hayalim çoğdu
Felek bulut oldu üstüme yağdı
Yaşları gözüme dolan dünyada

Ah yalan dünyada yalan dünyada
Yalandan yüzüne gelen dünyada

Ne yemek ne içmek ne tadım kaldı
Garip bülbül gibi feryadım kaldı
Alamadım eyvah muradım kaldı
Ben gidip ellere kalan dünyada

Ah yalan dünyada yalan dünyada
Yalandan yüzüne gelen dünyada

NEŞET ERTAŞ

Kelebek Gibi Kısa Süren Hayatın Şairi Rüştü Onur

*Rüştü Onur'un
Devrek'te başlayan
hayatı, veremle
mücadelesi, büyük aşkı
Mediha ile yaşadığı
kısacık mutluluğu
ve ardından gelen
vedasıyla hüznü bir
masala dönüştü. Sadece
üç yıl şiir yazdı; 72 şiirle
edebiyatımıza dokundu.
Onun mısraları,
zamanın bile silemediği
bir hüznün ve güzellik
taşıyor.*

T.DUYGU SAÇAR

Hayat bazen bir kelebeğin kanat çırpışı kadar kısa sürer. Rüştü Onur'un yaşamı da işte öyleydi; kısa, kırılgan ama benzersiz... 1920 yılının 3 Ağustos'unda Zonguldak'ın Devrek ilçesinde, Mehmet Onur adında bir köy öğretmenin oğlu olarak dünyaya geldi. Daha çocuk yaşta kelimelere sevdalandı; acının ve yoksulluğun içinden şiiri damitti.

İlkokulu Devrek'te tamamladıktan sonra Kastamonu'da başladığı ortaöğrenimini Zonguldak'ta sürdürdü. Lise yıllarında, sonraları kader ortaklığı yapacağı iki isimle tanıştı: Muzaffer Tayyip Uslu ve Kemal Uluser. Fakat bu arkadaşlıkların tam ortasında kader, ciğerlerine sinsice işleyen bir hastalıkla geldi: Verem. 1938 yılında yakalandığı bu amansız hastalık nedeniyle eğitimine ara verdi. Bir yıl sonra okula dönse de, hayata karşı yorgunluğu çoktan başlamış, araya giren bu zaman onu okuldan soğutmuştu. Lise defterini kapattı ve aynı yıl, Zonguldak'ta Maliye Varidat Müdürlüğü'nde aday memur olarak çalışmaya başladı. Fakat aradan geçen zaman içerisinde hastalığı peşini bırakmadı. 1941'de üç ay Zonguldak hastanesinde yattı. Ardından umutla beklediği mektup geldi: İstanbul Heybeliada Sanatoryumu'na kabul edilmişti. Aralık 1941 ile Şubat 1942 arasında orada tedavi gördü. İyileşmiş gibiydi, hatta bu süreçte yedi kilo almıştı. Fakat bu sadece kısa bir bahardı.

Zonguldak'a dönerken bindiği vapurda Mediha Sessiz adlı genç bir kızla tanıştı. Mediha, tifo hastasıydı. Zayıf düşmüş bu iki genç, kaderin dokunuşuyla birbirlerine sığındı. Birlikte yazdıkları kısa ama dokunaklı bir aşk masalı başladı. Mektuplar yazdılar, kalpten kalbe uzanan satırlarda yaşamı aradılar. 1942 Temmuz'unda Rüştü Onur, aylar süren tedavisinin ardından sanatoryumdan taburcu olduğunda, ciğerlerine biraz daha hava, yüreğine ise biraz daha umut dolmuştu. Aynı yılın 5 Ağustos'unda, hayatının anlamı, kader ortağı

Mediha ile nişan yüzüklerini taktılar. Hastalıkların gölgesinde başlamış olsa da aralarındaki sevgi, hayata tutunmalarını sağlayan en güçlü bağ olmuştu. Kısa bir süre sonra Mediha İstanbul'a gitti. Rüştü, onsuz bir günü bile göze alamadı. Çantasına birkaç eşyasını koyup, kalbinde sadece onun ismiyle yola çıktı. Beşiktaş'ta, Şair Leyla Sokağı'ndaki mütevazı bir evde Mediha'nın ailesiyle

yaşamaya başladılar. Geçimlerini sağlamak için sebze sattı; hastalığına, yoksulluğuna aldırmandan yüzünde hep Mediha'ya bakan bir gülümseme taşıdı.

Ve 15 Ekim 1942'de, iki genç yürek, hayatlarını sonsuza dek birleştirdi. Ama mutlulukları, ne yazık ki bir sonbahar yaprağı kadar kırılgandı. Evliliklerinin üzerinden yalnızca 27 gün geçmişti ki Mediha, amansız hastalığa yenik düştü. Rüştü, sevdiğini toprağa verirken aslında kendi yarısını da orada bırakmıştı. Onun

*Payıma düşen toprak parçası
Senin de payına düşer
Ayrılık gayrılık yok
Ölüm nefesinde nasıl olsa
Amma henüz vakit erken
Daha gün
Karşı apartmanın balkonunda
Dur bakalım hele
Ben salata satayım
Şair Leyla Sokağı'nda
Sen gene koş
Bez fabrikasındaki
Tezgahının başına
Ölüm içimde
Ölüm dışımda
Ölüm talihsiz aşımda
Ölüm kuru başımda
Teselli benim gözyaşımda*

gidişi, Rüştü'nün içindeki bütün ışığı söndürdü. Yas ve yalnızlık, genç şairi sessizce tüketti. Bedeni her geçen gün biraz daha zayıfladı; kalbi, onsuz atmayı reddeder gibiydi. Takvimler 2 Aralık 1942'yi gösterdiğinde Rüştü Onur, ciğerlerinden gelen kanla boğularak, belki de Mediha'ya kavuşacağını bilmenin huzuruyla, hayata gözlerini yumdu. Onu, hayatının en güzel ve en kısa masalını paylaştığı Mediha'nın yanına, Ortaköy Mezarlığı'na defnettiler. Şimdi ikisi, toprağın altında değil; hafızalarda, şiirlerde ve zamana direnen bir aşk hikâyesinde yaşıyor. Rüştü Onur'un şiir yolculuğu da, hayatı gibi kısa ama etkili sürdü. Garip akımının izlerini taşıyan şiirlerinde gündelik yaşamın küçük ama derin ayrıntılarını işledi. *"Ne felsefeden ne ruhiyattan anlarım. Yalnız kelimeleri yan yana getirip bir şeyler yaratmakta belki hünerim vardır"* demişti bir mektubunda. Gerçekten de onun şiiri, hayatı anlamaktan

çok hissetmenin diliydi.

Sadece üç yıl boyunca şiir yazdı; bu kısa sürede 72 şiir kaleme aldı. Şiirleri Gündüz, Varlık, Ses, Yeni İnsanlık ve Servet-i Fünun gibi dönemin seçkin dergilerinde yayımlandı. Ancak sağlığında hiçbir şiir kitabı çıkaramadı. Ölümünden yıllar sonra, 1956'da Salah Birsal tarafından şiirleri kitaplaştırıldı. Böylece sesi, zamanın içinden geçerek bugüne ulaştı. Rüştü Onur'un adı, her zaman Muzaffer Tayyip Uslu ile birlikte anıldı. Zonguldak'ın

iki ince ruhlu şairi... İkisinin de kalemi, ömürlerinden uzundu. Her dize, bir vedayı, her kelime, bir nefes alışını hatırlatır. Hayatları "Kelebeğin Rüyası" adlı filmle ölümsüzleşti, ama aslında onlar, ilk dizeleriyle çoktan ölümsüz olmuşlardı. Kısacık ömründe, koca bir duyguyu taşıdı Rüştü Onur. Yaşamı bir şiir gibi yaşadı; ama o şiir, eksik bir mısra da son buldu. Yine de arkasında kalan şey, zamanın silemediği bir hüznün ve bir güzelliğin.

TARİHTE BUGÜN

01

2 EYLÜL 1918

TÜRK ROMAN, HİKÂYE, OYUN,
FIKRA YAZARI VE GAZETECİ,
TARİK BUĞRA BUGÜN DOĞDU.

5 EYLÜL 1960

MUHAMMED ALİ (CASSIUS CLAY),
OLİMPİYAT MADALYASINI ALDI.

05

15 EYLÜL 1966

MARATONCU İSMAİL AKÇ
BALKAN ŞAMPİYONU OLDU.

18 EYLÜL 1971

TÜRKİYE GÜZELİ FİLİZ VUR
AVRUPA GÜZELİ SEÇİLDİ.

9 EYLÜL 1984

TÜRK YÖNETMEN VE SİNEMA
OYUNCUSU YILMAZ GÜNEY BUGÜN
VEFAT ETTİ.

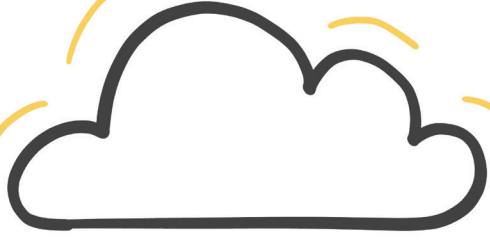
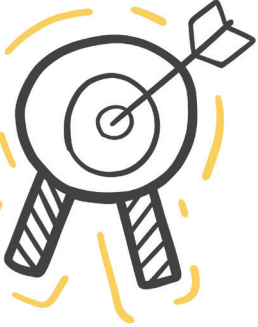
11 EYLÜL 1853

ELEKTRİKLİ TELGRAF İLK KEZ
KULLANILDI.

02

KÇAY
LDU.

IRAL
Dİ.

27 EYLÜL 2003

TÜBİTAK-BİLTEN TARAFINDAN
TEKNOLOJİ TRANSFERİYLE
ÜRETİLEN TÜRKİYE'NİN İLK MİNİ
GÖZLEM UYDUSU BİLSAT UZAYA
GÖNDERİLDİ.

06

04

24 EYLÜL 1999

DOĞUM GÜNÜN KUTLU OLSUN
FUNDA ÖZTÜRK.

25 EYLÜL 2012

TÜRK HALK OZANI NEŞET ERTAŞ
VEFAT ETTİ.

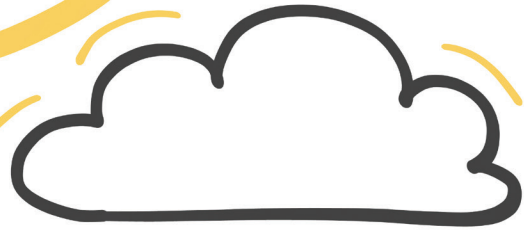
29 EYLÜL 1911

TRABLUSGARP SAVAŞI BAŞLADI.

30 EYLÜL 1207

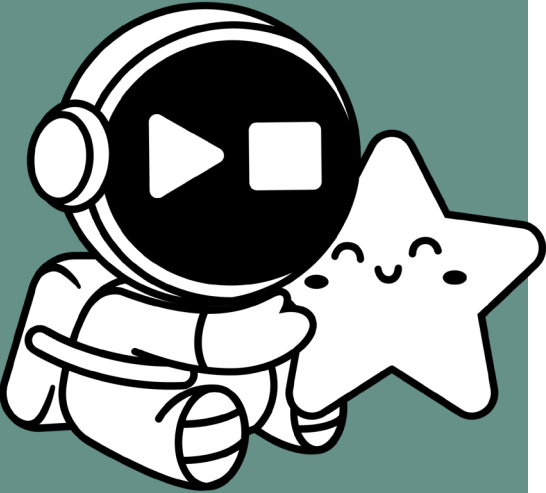
MEVLANA CELALEDDİN RUMİ BELH
KENTİNDE DÜNYAYA GELDİ.

03

*“Her şey şiiirdir”
diyerek yaşamı
kelimelerle
özen Ataol
Behramoğlu,
hem bir şair
hem de insan
haklarının ve
özgürlüğün
yılmaz
savunucusu
oldu.*

FATMA TECİRLİ

Kelimenin en saf, en güçlü
haliyle buluşan bir yürek...
Sözün yalnızca ses değil,
aynı zamanda direniş, umut
ve insanlık olduğunu her dizesinde
hissettiren bir yaşam...

Ataol Behramoğlu, şiirin sınırlarını
aşarak toplumsal belleğe dokunan;
bireyin yalnızlığını ve halkın özlemlerini
kucaklayan bir çağın şairidir. O, yaşadığı
coğrafyanın acılarına, sevinçlerine,
kayıplarına ve umuduna şiiriyle tanıklık
etmiş; tarih ve insanlık için kalemini
korkusuzca kullanmış bir edebiyat
ustasıdır. Onun dizelerinde yalnızca
mısralar değil, yürekten kopan bir
haykırış, yarını inşa eden bir ışık vardır.
1942 yılında babasının askerlik
görevini yaptığı Çatalca’da doğan
Ataol Behramoğlu, kelimelerle ördüğü
dünyasında hem bir şair hem de
toplumsal bir vicdan oldu. Azerbaycan
kökenli bir ailenin çocuğu olarak,
kültürler arasında köprü kuran bu büyük
edebiyat insanı, yaşamını insan hakları,
özgürlük ve kardeşlik uğruna adadı.
Babası, yüksek ziraat mühendisi Haydar
Behramoğlu’nun yarattığı, toprakla ve
emekle yoğrulmuş samimi aile ortamı, genç
Ataol’un hem doğaya hem insana bakışını
biçimlendirdi.
Çocukluğunu Kars’ın sert ikliminde
ve Çankırı’nın Anadolu dokusu içinde
geçiren Behramoğlu, ilk şiirlerini “Ataol
Gürus” takma adıyla yerel gazete ve
dergilerde yayımladı. O dizeler, yalnızca
genç bir şairin coşkusu değil; Türkiye’nin
siyasi ve toplumsal çalkantılarının da
yansımasıydı. Ankara Üniversitesi’nde Rus
Dili ve Edebiyatı eğitimi aldığı üniversite
yıllarında edebiyat çevrelerinde hızla
tanındı. *Orhan Veli, Attilâ İlhan ve İkinci
Yeni’den etkiler taşıyan şiir anlayışı, onu
hem biçim hem içerik olarak farklı bir yerde
konumlandırdı.*
1960’ların sonunda toplumcu şiirin güçlü

Dizelerde Yaşayan Ataol Behr

seslerinden biri haline geldi. “Bir Gün
Mutlaka” adlı kitabı, yalnızca bir edebî
eser değil, aynı zamanda toplumsal
umutların, değişim taleplerinin ve
direnişin manifestosuydu. Bu şiirlerde hem
bireyin iç sancıklarına hem de toplumsal
adaletsizliklere karşı yükselen güçlü bir
ses yer vardı.

1971 muhtırası ve ardından gelen siyasal
baskılar, Behramoğlu’nun yaratıcı
özgürlüğünü sınırladı. Halkın Dostları
dergisinin kapatılması, şiirlerinin
yasaklanması ve uzun tutukluluk süreçleri,
onun inancını sarsmadı. Sürgün yıllarında
Avrupa ve Sovyetler Birliği’nde olgunlaşan
şair, Paris’te Louis Aragon ve Pablo
Neruda gibi büyük isimlerle buluştu. Bu
karşılaşmalar, şiirinde yeni ufuklar açtı.
Moskova’da geçirdiği iki yıl, Rus

Ataol Behramoğlu'nun Bir Ömür: Behramoğlu

edebiyatına olan ilgisini daha da derinleştirdi. Puşkin, Lermontov, Çehov gibi ustaların eserlerini çevirdi. Bu çeviriler yalnızca edebî bir aktarım değil, aynı zamanda kültürlerarası bir köprüydü. Bu dönemde yazdığı şiirlerde sürgünün yalnızlığını, yurt özlemini ve direnişi evrensel boyutta anlattı. 1980 darbesi sonrası Türkiye'ye döndüğünde yine baskılarla karşılaştı. “Ne Yağmur... Ne Şiirler...” kitabının toplatılması, göz hapsinde tutulması ama sonunda beraat etmesi, onun özgürlükten vazgeçmeyen duruşunun göstergesiydi. “İyi Bir Yurttaş Aranıyor” adlı kabare tarzındaki oyunu, sanat ve siyaseti buluşturan bir dönüm noktası oldu. Sürgün yılları üretkenliğini engellemedi; aksine çoğalttı. Paris'te yayımladığı

kitaplar, kurduğu dergiler ve hazırladığı antolojiler, onu evrensel bir şair ve kültür elçisi haline getirdi. Türkiye'ye dönüşüyle birlikte akademi, belediyeçilik ve yayıncılık alanlarında da önemli görevler üstlendi. Behramoğlu'nun şiiri yalnızca kelimelerden ibaret değildi. O şiirlerinde insanın varoluş sancısını, adalet arayışını, barış özlemini ve sevgiyi buluşturmuştur. “Kızıma Mektuplar”daki samimi ses, okuyucusunu derin bir insanlık haline çağırır. “Mustafa Suphi Destanı” yitirilen değerleri yeniden hatırlatır. “Bir Gün Mutlaka”daki inatçı iyimserlik ise bugün dahi toplumsal direnişlerin ilham kaynağıdır. Ataol Behramoğlu, Türkiye şiir tarihine yalnızca güçlü dizeleriyle değil, insan hakları mücadelesinin sesi olarak da geçti.

Cezaevinde, sürgünde, baskı altında bile susmayan kalemile örnek bir yaşam sürdü. Bugün, 2020'lerin Türkiye'sinde onun dizeleri hem geçmişin acılarını hem de geleceğin umudunu taşımaya devam ediyor. 2021'de ADD tarafından “Yılın Atatürkçüsü” ödülüyle, 2024'te ise “Yüzyılın Aydınlik Yüzleri” arasında anılması; onun toplumsal bellekteki yerini pekiştirdi. *Beşiktaş'taki Şairler Sofası'na dikilen heykeli ise adeta bir şiir mabedi gibi kelimelerin ve umudun simgesine dönüştü.*

Ataol Behramoğlu, yaşamı boyunca “her şey şiirdir” diyerek insanı, doğayı, tarihi, sevgiyi ve direnişi şiirin gücüyle anlattı. Onun şiir dünyası, zamanın ve mekânın ötesine uzanan bir yolculuktur. Dizeleri, insanlığın ortak mücadelesinin, umudunun ve barış özleminin sesi olmaya devam etmektedir.

Yaşadıklarından öğrendiğim bir şey var: Yaşadın mı, yoğunluğuna yaşayacaksın bir şeyi

Sevgilin bitkin kalmalı öpülmekten Sen bitkin düşmelisin koklamaktan bir çiçeği

İnsan saatlerce bakabilir gökyüzüne Denize saatlerce bakabilir, bir kuşa, bir çocuğa

Yaşamak yeryüzünde, onunla karışmaktır Kopmaz kökler salmaktır oraya

Ve kederi de yaşamalısn, namusluca, bütün benliğinle

Çünkü acılar da, sevinçler gibi olgunlaştırır insanı

Kanın karışmalı hayatın büyük dolaşımına Dolaşmalı damarlarında hayatın sonsuz taze kanı

Yaşadıklarından öğrendiğim bir şey var: Yaşadın mı büyük yaşayacaksın, ırmaklara, göğe, bütün evrene karışırasına Çünkü ömür dediğimiz şey, hayata sunulmuş bir armağandır

Ve hayat, sunulmuş bir armağandır insana.

Rosa Parks: Sessiz Bir ‘Hayır’ı

Montgomery, Alabama. Aralık 1955’in serin bir akşamı... İşten çıkan Rosa Parks, yorgun adımlarla otobüse biner. Onun yorgunluğu yalnızca uzun bir mesainin değil; yıllardır süregelen adaletsizliğin, ayrımcılığın ve baskının ağırlığıdır. Otobüsün “renkilere ayrılmış” bölümünde oturur. Beyaz yolcuların bölümü dolunca şoför yanına gelir ve yerini vermesini ister. O an Rosa Parks sessiz ama sarsılmaz bir şekilde “hayır” der. Kimse büyük bir kargaşa beklemmez. Ancak Parks’ın koltuktan kalkmaması, bütün bir toplumun ayağa kalkmasına yol açar. Tutuklanır, suçlanır, küçümsenir. Fakat o gün attığı adım, Amerika’da özgürlük mücadelesinin dönüm noktalarından biri olur. Yıllar sonra bu anı şöyle anlatır:

“Yorgun değildim... Sadece teslim olmaktan yorulmuştum.”

Rosa Parks, 4 Şubat 1913’te Alabama’da dünyaya gelir. Ayrımcılığın sıradan kabul edildiği bir dönemde büyür. Okullarda siyah ve beyaz öğrenciler ayrılır, toplumda adaletin terazisi daima bir tarafa ağır basar. Fakat Rosa, büyükbabasının direncini ve annesinin sabrını rehber edinir. Çocukluk yıllarında yaşadığı deneyimler, onun karakterinde sessiz ama sarsılmaz bir kararlılık ve vicdan bilinci oluşturur. Zor koşullar ve haksızlıklarla yüzleşmek, Rosa’nın kişiliğini şekillendirir ve ilerideki cesur eylemlerinin temelini atar. Gençliğinde Ulusal Irk Ayrımcılığıyla Mücadele Derneği’ne (NAACP) katılır. Burada yalnızca bir sekreter olarak görev almakla kalmaz, hak mücadelesinin ön

saflarında aktif bir figür haline gelir. Sessiz görünümünün ardında, sistematik ırkçılığa karşı bilenmiş bir kararlılık vardır. O koltuktan kalkmamak, yılların birikimiyle verilmiş bilinçli bir karardır; kişisel bir tercih değil, tüm toplum için atılmış sembolik bir adımdır. Bu davranışı, bireysel cesaretin kolektif bir değişim yaratabileceğinin en güçlü kanıtıdır. Parks’ın tutuklanmasıyla başlayan Montgomery Otobüs Boykotu, tam 381 gün sürer. Binlerce siyahi vatandaş otobüslere binmeyi reddeder; işe yürüyerek gider, arabalarını paylaşır, yağmurda ve çamurda direnç gösterirler. Bu boykot yalnızca şehrin ulaşım sistemini değil, tüm ülkenin vicdanını sarsar. Genç bir vaiz olan Martin Luther, bu süreçte yükselir ve Amerika’ya adalet çağrısı

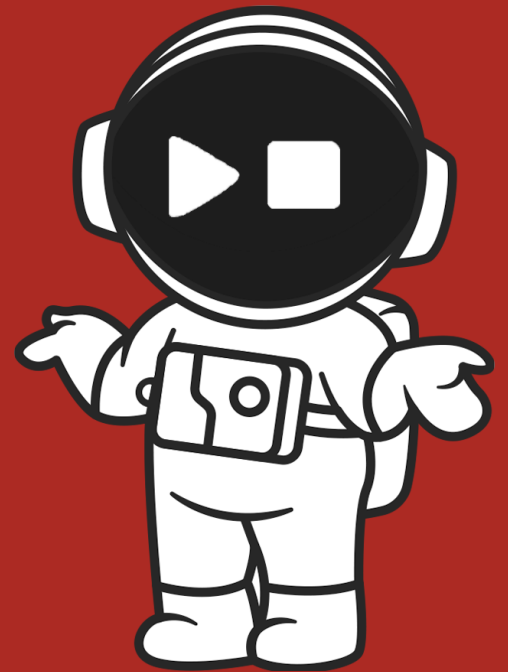
ın Yankısı

yapar. Boykot, milyonlarca insanın günlük hayatını etkileyen bir direniş biçimine dönüşür ve sonunda Yüksek Mahkeme, otobüslerdeki ayrımcılığı anayasaya aykırı ilan eder. Rosa'nın otobüste verdiği küçük görünen karar, tarihin akışını değiştirmiştir ve simgesel bir özgürlük mücadelesi başlatmıştır. Boykotun ardından Rosa işini kaybeder ve ailesiyle Detroit'e taşınır. Tehditler almasına rağmen susmaz, yolundan dönmez. Yıllarca gençleri eğitmek için çalışır, siyasetçilerin yanında görev alır ve adalet için mücadeleye devam eder. 1987'de kurduğu Rosa and Raymond Parks Institute, yeni nesillere hem ilham hem de eğitim yoluyla umut olmuştur. Burada gençler, sivil haklar mücadelesinin önemini öğrenir ve eşitlik için cesur

adımlar atmanın örneklerini görür. Rosa Parks, yaşamı boyunca sayısız onur ve ödülle anılmıştır. 1996'da ABD Başkanı Bill Clinton tarafından kendisine Özgürlük Madalyası, 1999'da ise Kongre Altın Madalyası verilmiştir. *2005'te hayata veda ettiğinde, ABD Kongresi'nde onurla anılan ilk kadın olur; bu, yalnızca bir bireye değil, insanlığa verilmiş bir saygıdır.* Bugün Rosa Parks, yalnızca Amerika'nın değil, tüm dünyanın hafızasında sessiz bir kahraman olarak yaşamaya devam eder. Onun tek bir kelimesi -"hayır"- tarihe kazınmış bir özgürlük çığlığıdır. *Değişim, her zaman büyük gürültülerle başlamaz. Bazen bir kadın, bir koltukta dimdik oturarak milyonların yolunu aydınlatır.* Rosa Parks'ın hikâyesi, sessizliğin bile bir güç olabileceğini, cesaretin ve kararlılığın bir toplumun kaderini nasıl değiştirebileceğini gösterir. Onun mücadelesi, bugün hâlâ insanlara ilham veren evrensel bir örnek olarak yaşamaya devam ediyor.

Montgomery'de bir otobüs koltuğunda sessizce "hayır" diyen Rosa Parks, milyonlarca insanın yolunu açtı. Cesareti, adalet mücadelesinin simgesi oldu ve dünya tarihine kazındı.

ARİFE SALMAN

Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş., kültür, sanat ve turizm alanındaki hizmet ve ürünleri halkla buluşturmak amacıyla kurulmuştur. Konya'nın tarihi, kültürel ve manevi mirasını korumayı, tanıtmayı ve bu değerleri ulusal ve uluslararası düzeyde görünür kılmayı hedeflemektedir. Kültür A.Ş., Konya'yı kültür ve sanatın önemli merkezlerinden biri hâline getirme vizyonuyla hem yurt içinde hem de yurt dışında tanıtım faaliyetlerine aralıksız devam etmektedir.

DİLEK GÜN

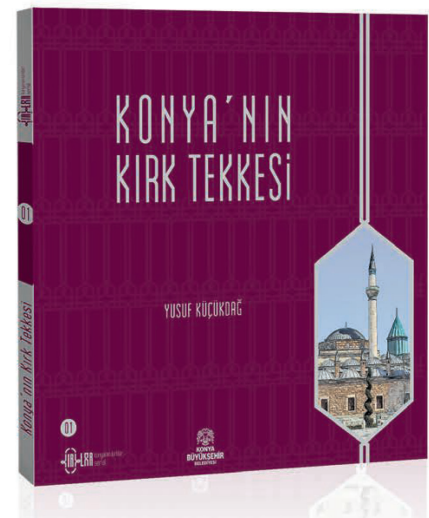
Konya'nın Kırk Tekkesi: Bir Şehrin Manevi Hafızası

Konya'nın Kırk Tekkesi, Anadolu'nun maneviyatla yoğrulmuş şehirlerinden biri olan Konya'nın tarihsel derinliğini ve kültürel zenginliğini yansıtan özgün bir kültürel araştırma eseridir. Prof. Dr. Yusuf Küçükdağ tarafından kaleme alınan bu kapsamlı çalışma, geçmişte Konya'da faaliyet göstermiş kırk tekkenin izini sürerek, bir zamanların sosyal ve dinî yaşamına ışık tutmaktadır. Eser, Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş. Yayınları arasında yayımlanmış ve bu sayede yerel yönetimin kültürel mirasın korunması ve geleceğe taşınması konusundaki duyarlılığını da ortaya koymuştur.

Tekke ve zaviyeler tarih boyunca sadece dinî yapılar değil; aynı zamanda eğitim, misafirperverlik, yardımlaşma, sanat ve musiki gibi birçok alanda işlev görmüş, toplumun manevi dokusunu şekillendirmiş kurumlardır. "Konya'nın Kırk Tekkesi", bu yapıları yalnızca tarihî birer mimarî unsur olarak değil, aynı zamanda yaşadıkları dönemde sosyal hayata yön veren merkezler olarak ele alır. Yusuf Küçükdağ, arşiv belgeleri, görsel materyaller ve yerel anlatılarla desteklediği anlatımıyla, her bir tekkenin hikâyesini ayrıntılı biçimde gün yüzüne çıkarır.

Pek çoğu günümüze ulaşamayan ya da işlevini yitirmiş olan bu tekkeler, eserde adeta yaşayan bir kültürel miras olarak yeniden canlanır. Bu yönüyle eser, sadece bir tarih incelemesi değil, aynı zamanda kaybolan bir manevi haritanın yeniden çizimi olarak da değerlendirilebilir. Akademik titizliği ve kaynak çeşitliliğiyle

dikkat çeken bu çalışma, aynı zamanda Konya'nın ruhunu daha yakından tanımak isteyen genel okuyucu için de anlaşılır ve etkileyici bir dille kaleme alınmıştır. "Konya'nın Kırk Tekkesi", geçmişle bugün arasında bir köprü kurarak, unutulmuş yapıları, adları ve hatıraları şehir belleğine yeniden kazandırır. Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş. Yayınları tarafından yayımlanmış olması da eserin yerel kültürü sahiplenme ve yaşatma çabasının kurumsal bir ürünü olduğunu göstermesi açısından ayrıca anlam taşır. Her sayfasında kaybolmuş bir izi, sessizleşmiş bir sesi canlandıran bu değerli eser, Konya'nın manevi haritasını gelecek kuşaklara taşıyan nadir çalışmalardan biridir.

Yayınevi: Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş. Yayınları
Yazar: Yusuf Küçükdağ
Yapım Yılı: 2020
Konya'nın Kırkları Serisi 1

Acı, Aşk ve Mücadele Dolu Bir Gençlik Hikâyesi

*Sabahattin Ali'nin
Kuyucaklı Yusuf
romanı, acı ve
aşkın iç içe geçtiği
gençlik yolculuğunu
ustalıkla anlatarak
okuru sürükleyici
bir serüvene
davet ediyor.*

ASUDE YILMAZ

Yusuf, 9 yaşındayken henüz hayatın zorluklarından bihaberdi. Ne çekeceği acılardan, ne vereceği mücadeleden, ne de düşeceği aşktan haberi vardı...

Sabahattin Ali'nin 1937'de kaleme aldığı ve aynı yıl yayımlanan Kuyucaklı Yusuf kitabı, okuru tam da bu genç ruhun başına gelecekleri izlemeye davet ediyor.

Roman, 1903-1914 yılları arasında, Aydın'ın Nazilli ilçesine bağlı Kuyucak köyünde geçiyor. Yusuf'un henüz 9 yaşındayken yaşadığı trajedi, hayatının yönünü tamamen değiştirir:

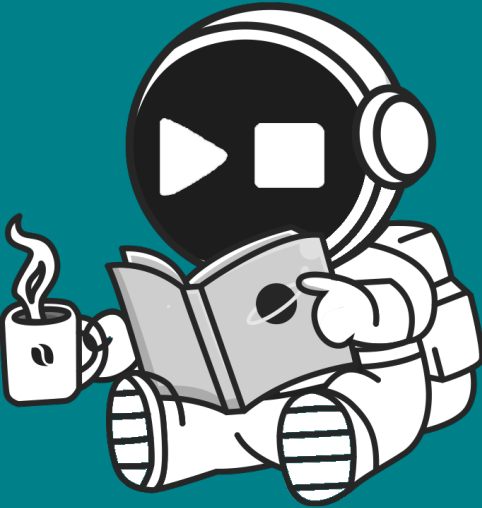
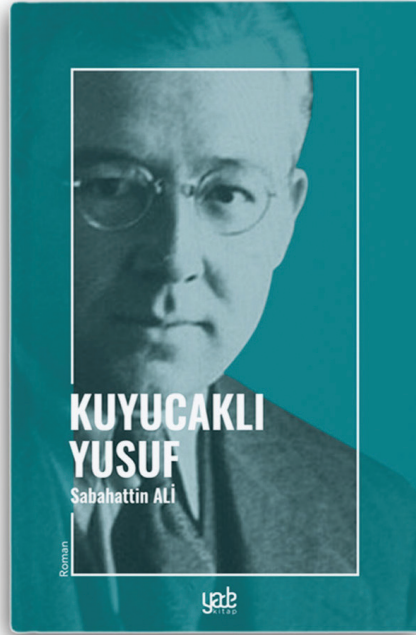
Haydutların saldırısı sonucu anne ve babasını kaybeder ve yetim kalır. Kaymakam Selahattin Bey, cinayeti araştırmak için Yusuf'un evine geldiğinde, küçük çocuğu kanlar içinde bulur ve onu evlat edinir. Selahattin Bey'in eşi Şahinde Hanım bu durumdan pek memnun olmasa da itiraz etmez.

Selahattin Bey'in tayini çıkınca aile Balıkesir Edremit'e taşınır. Ancak yeni hayat, ne Yusuf için ne de Selahattin Bey ve ailesi için eskisi gibi olmayacaktır. Evlilikleri soğuk ve mesafeli olan Selahattin Bey ve Şahinde Hanım, aynı evde yaşasalar

da birbirlerinden kopuklardır. Şahinde Hanım, sürekli gezip tozmayı seven, bencil ve çıkarıcı bir karakterdir; bu nedenle Selahattin Bey akşamları geç saatlerde eve gelir. Küçük kızları Muazzez ile Yusuf, böylesi bir ortamda büyür ve birlikte vakit geçirirler. Aralarındaki sevgi, başlangıçta sadece abi-kardeş ilişkisi gibi görünse de zamanla aşka dönüşecektir.

Bir bayram günü, Yusuf ve Muazzez dışarı çıktıklarında, fabrikatör Hilmi Bey'in oğlu Şakir ile karşılaşır. Biraz da sarhoş olan Şakir, Muazzez'e sarkıntılık edince Yusuf ona bir yumruk atar. Arkadaşların araya girmesiyle kavga büyümeden son bulur, ancak Şakir intikam peşine düşer. İşte bu noktadan itibaren roman, okuru sürükleyici bir serüvene taşır: Şakir ve babası Hilmi Bey'in Selahattin Bey'e kurduğu tuzaklar, Yusuf'un mücadelesi ve yaşanan aksiyon dolu anlar, kitabın heyecanını katbekat artırır. Kuyucaklı Yusuf, sadece bir gençlik hikâyesi değil; acı, aşk ve mücadelenin iç içe geçtiği, okuru

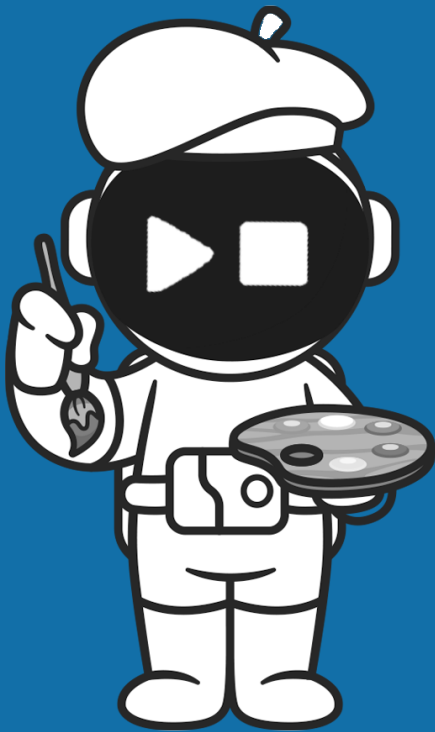
karakterlerle birlikte duygusal bir yolculuğa çıkaran bir başyapıt. Sabahattin Ali, okuru küçük bir köyden başlayan, büyük bir dünyanın zorluklarıyla tanıştırıyor ve Yusuf'un hayatındaki dönüm noktalarını ustalıkla aktarıyor.

Renklerle Duyguyu Yansı

Trajik yaşamı ve yoğun duygusal dünyasıyla Vincent van Gogh, renklerin ve fırça darbelerinin gücünü kullanarak insan ruhunun derinliklerini resmetti; eserleri bugün hâlâ sanat dünyasına ilham vermeye devam ediyor.

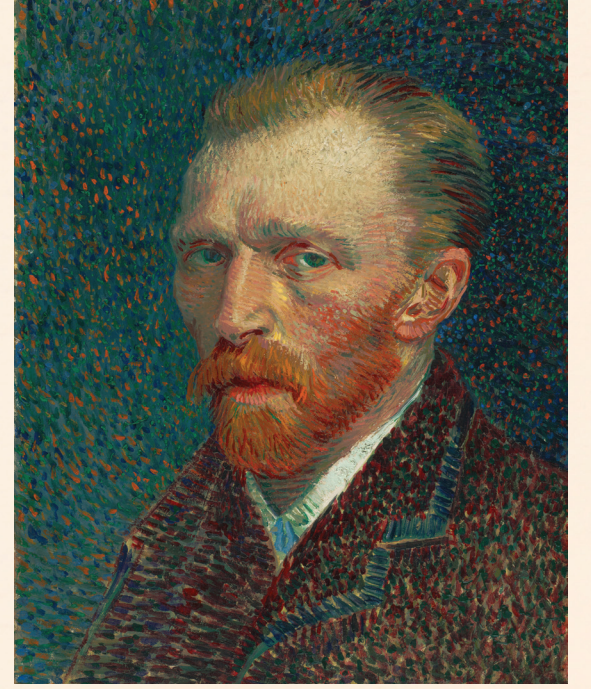
İREM NİSA BİLGİÇ

Vincent van Gogh, sanat tarihinin en trajik figürlerinden biri olarak 30 Mart 1853'te Hollanda'da dünyaya geldi.

Protestan bir rahibin en büyük oğlu olarak başlayan yaşamı, kısa sürede içsel mücadele ve yaratıcılıkla dolu bir sanat yolculuğuna dönüştü. Genç yaşta Brüksel'de din eğitimi aldı ve Belçika'nın küçük bir kasabasında vaizlik yaptı. Ancak kalbindeki sanat aşkı ona farklı bir yol çizdi; kısa süre sonra vaizlikten vazgeçip ressam olmaya karar verdi ve dönemin önemli ressamlarından Anton Mauve'den ders almaya başladı. Bu karar, onu hayatı boyunca hem büyük başarılarla hem de derin acılarla şekillenecek bir yola soktu.

Van Gogh'un erken dönem eserleri, madencilerin ve köylülerin zorlu yaşamlarını ön plana çıkarır. 1885'te Anvers Sanat Akademisi'nde sanatını derinleştirdi, ardından Paris'e giderek Fernand Cormon'un öğrencisi oldu. Paris yılları, onun hayatında bir dönüm noktasıydı. İzlenimcilik akımının etkisiyle açık havada resim yapmaya başladı, birçok sanatçıyla tanıştı ve farklı teknikler keşfetti. Bu süreç, Van Gogh'un stiline olgunlaşmasında ve renk anlayışının derinleşmesinde kritik rol oynadı. 1888'de Fransa'nın Arles kasabasına taşınması, Van Gogh için bir ilham kaynağı oldu. Arles'in parlak ışıkları ve sıcak güneşi, sanatçının paletini değiştirdi; renkler daha canlı, fırça darbeleri daha dinamik hâle geldi. Ancak bu dönemde ruh sağlığı giderek bozuldu. Yalnızlık ve içsel çatışmalar, onu depresyona ve intihar düşüncelerine sürükledi. Tüm bu zorluklara rağmen, Van Gogh hayatı boyunca yaklaşık 2.100

resim ve çizim yaptı; bunların çoğu son iki yılında ortaya çıktı. Van Gogh'un sanatını diğerlerinden ayıran en önemli özellik, görsel gerçeklikten çok iç dünyayı yansıtmasıdır. Renkler ve çizgiler, onun için yalnızca estetik unsurlar değil, ruh hallerini ve fikirleri ifade eden araçlardır. Yeşil ve kırmızının kontrastıyla, yozlaşan insanlığı ve alkolizmi resmeder. Gaz lambalarının sarı ışığı altında kasvetli bir dünya kurar; kimi tablolarında karanlık ve umutsuzluğu hissettirir. Eserleri, izleyiciye sadece bir tablo değil, bir duygu deneyimi sunar. Van Gogh'un kardeşi Theo'ya yazdığı mektuplar, onun iç dünyasına ışık tutar. *"Ah kardeşim, bazen ne istediğimi ne kadar iyi biliyorum. Hayatımdan ve resmimden Tanrı eksik olabilir ama hastalığıma rağmen olumsuz olmayacağım. Beni ele geçirmiş bir şey var ki o da hayatımın kendisi, yaratma gücü..."* sözleri, sanatçının eserlerinde teselli ve anlam arayışını gözler önüne serer.

Sanatın Trajik Deha: Vincent Van Gogh

göndermesi, sanatçı kişiliği ile toplum arasındaki gerilimin simgesi hâline geldi. “Deli” olarak damgalanması, dehasının ve duygusal derinliğinin anlaşılmamasından kaynaklanıyordu. Kısa yaşamına sığdırdığı 2.000’den fazla yağlı boya ve karakalem eseriyle, sanat tarihinin en etkileyici figürlerinden biri olarak bugün hâlâ varlığını sürdürüyor.

2018’de vizyona giren tam boy animasyon filmi, Van Gogh’un gizemli yaşamını ve ölümünü beyaz perdeye taşıdı; onun sanata ve insanlığa bıraktığı mirası bir kez daha hatırlattı. Van Gogh’un hayatı, hâlâ sanatın sınırlarını zorlayan, insan ruhunun karmaşıklığını yansıtan bir destan olarak yaşamaya devam ediyor. Onun eserleri, renklerin ve duyguların gücüyle nesiller boyunca ilham vermeye devam edecek.

“Vicdan, insanın pusulasıdır.”

Van Gogh, tablolarının “teselli edici bir müzik gibi” olmasını ister; renklerin parlaklığı ve titreşimiyle insan ruhunun derinliklerini yansıtmayı amaçlar.

Sanat dünyasında zamanla bir ikon haline gelen Van Gogh’un yaşamı ve hastalıkları, ölümünden sonra da araştırılır. Amsterdam’daki Van Gogh Müzesi,

sanatçının hayatına ışık tutan sergilere ve konferanslara ev sahipliği yapar. Bipolar bozukluk, temporal lob epilepsisi, borderline kişilik bozukluğu ve şizofreni gibi farklı teşhisler, onun karmaşık ruh halini anlamaya yönelik çabaların bir parçası oldu. Van Gogh’un kulağını kesip sevdiği kadına

Kadim Mirasın İzinde

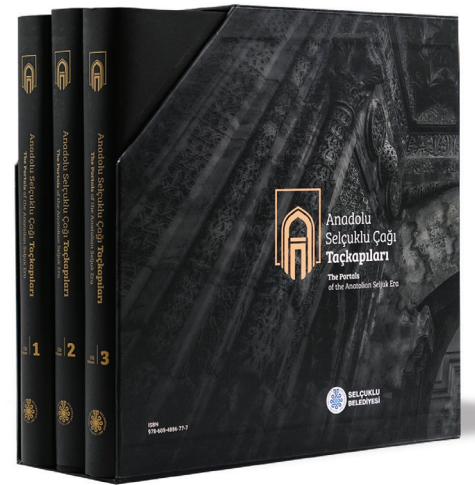
Selçuklu Belediyesi, birçok kültürel projeye öncülük etmiş ve bu projeleri desteklemiştir. Bugün, Selçuklu'yu konu alan dönem dizileri büyük ilgi görmekte, Selçuklu Devleti'ne dair yayınlar ise başvuru kaynağı olarak kabul edilmektedir. Selçuklu Belediyesi, yıllardır Türkiye Cumhuriyeti'nin en önemli kültürel projelerinin şekillendiricisidir. Belediyenin öncülüğünde gerçekleştirilen bu projeler, tarihimize ışık tutarak gelecekte yapılacak çalışmalar için sağlam bir zemin oluşturmuş ve değerli eserlerin ortaya çıkmasına katkı sağlamıştır.

ARİFE SALMAN

Anadolu Selçuklu Taçkapıları

Selçuklu medeniyeti, özgün mimarisiyle yalnızca Anadolu'nun değil, dünya medeniyet tarihinin de en seçkin örneklerini sunan kadim ve etkileyici bir kültürdür. Bu büyük uygarlık, ortaya koyduğu mimarî yapılarındaki işlevsellikle birlikte aynı zamanda yüksek bir estetik ve düşünsel derinlik de barındırmıştır. Selçuklu mimarsinin en karakteristik ve çarpıcı unsurlarından biri ise hiç şüphesiz taçkapılardır. Taçkapılar, bir yapının dış dünya ile kurduğu ilk temas noktasıdır. Ancak Selçuklu'da bu kapılar sadece mimarî sınırları belirlemekle kalmaz; ince taş işçiliği, sembollerle yüklü süslemeleri, kitabeleri ve anlam katmanlarıyla bir sanat eserine dönüşür. Her biri kendine özgü bir görsel dil taşıyan bu taçkapılar, yapıldıkları dönemin estetik anlayışını, inanç sistemini ve hatta siyasal gücünü yansıtır. Taş üzerine işlenen motifler, yazıtlar ve geometrik düzenlemeler, adeta zamanın ruhunu bugüne taşıyan birer sessiz tanık gibidir. Bu benzersiz mirası korumak, belgelemek ve daha geniş kitlelere tanıtmak amacıyla, Selçuklu Belediyesi örnek bir kültür hizmetine daha imza atmıştır. Anadolu Selçuklu Dönemi'ne ait tüm taçkapıları ele alan, titizlikle hazırlanmış üç ciltlik kapsamlı bir külliyat, bu alandaki önemli bir boşluğu doldurmakta ve alan araştırmalarına önemli bir kaynak sunmaktadır. Selçuklu Belediyesi Yayınları arasında yer alan bu değerli eser, sadece bir mimarî envanter çalışması olmanın ötesine geçerek, Selçuklu medeniyetine dair daha derin bir bakış açısı kazandırmaktadır. Eserde, her bir

taçkapı ayrıntılı biçimde incelenmiş; tarihsel bağlamı, mimarî özellikleri ve sanatsal yönleriyle birlikte değerlendirilmeye alınmıştır. Ayrıca zengin bir görsel materyal desteğiyle okur, bu eşsiz yapıları adeta yerinde inceleme şansı bulmaktadır. Bu külliyat, yalnızca akademisyenlere, araştırmacılara ve mimarlara değil; tarih, sanat ve kültürel mirasa ilgi duyan tüm okuyuculara hitap eden kapsamlı ve erişilebilir bir kaynaktır. Aynı zamanda, yerel yönetimlerin kültürel mirasa sahip çıkma ve onu yaşatma sorumluluğunun somut bir örneğidir. Selçuklu Belediyesi, bu çalışmayla geçmiş geleceğe taşıma iradesini bir kez daha ortaya koymakta ve Anadolu'nun saklı güzelliklerini gün yüzüne çıkarmaktadır. Bu üç ciltlik eser, taşın diliyle yazılmış bir medeniyetin kapılarını aralamakta; tarihî yapıların ötesinde, bir kültürün incelikli ruhunu günümüz insanıyla buluşturmaktadır.

Yapım: Selçuklu Belediyesi
Yapım Yılı: 2021
Cilt sayısı: 3

ASTRONOTE COFFEE

ASTRO SAHNE SANATLARI

EYLÜL AYI KÜLTÜR SANAT

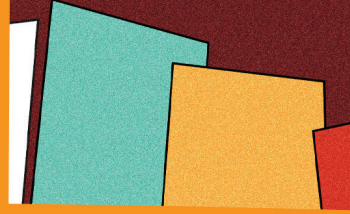
ETKİNLİKLERİ

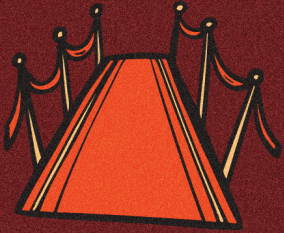
14 EYLÜL
(Pazar)
PİNOKYO
(Çocuk Oyunu)
14.00

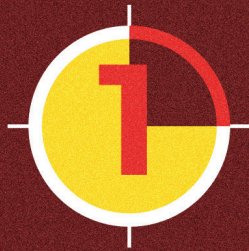
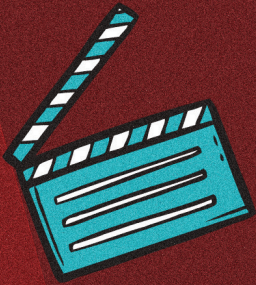
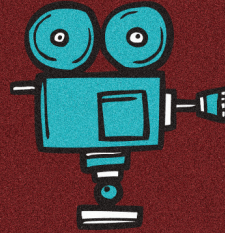
19 EYLÜL
(Cuma)
RİTİM
ATÖLYESİ
20.30

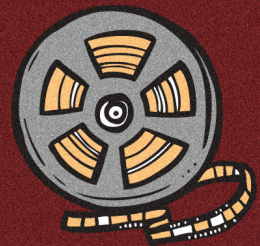
26 EYLÜL
(Cuma)
RİTİM
ATÖLYESİ
20.30

27 EYLÜL
(Cumartesi)
MUTLU MASALLAR
ETKİNLİĞİ
(Çocuk Etkinliği)
14.00

30 EYLÜL
(Salı)
BİZ BİRİZ
HALK MÜZİĞİ
(Solo Konser)
20.30

Astro Sahne
Sanatları

